

Danmarks formandskabsprogram 2005

Ministerrådet for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler.

Indledning

Danmark har i 2005 formandskabet for det nordiske regeringssamarbejde og har fremlagt et overordnet formandskabsprogram med titlen ”Fra nutid til nytid”. Med valget af denne titel sigtes til, at det nordiske samarbejde i sig selv skal være dynamisk og samtidig være en del af en dynamisk udvikling, der er stærkt påvirket af globaliseringens udfordringer for de nordiske lande og det nordiske samarbejde.

Sektorerne for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler påvirkes stærkt af globaliseringen, der nødvendiggør en stadig indlæringsproces, innovation og nytænkning inden for alle områder, ligesom der stilles stadig større krav til et samarbejde mellem forskning og erhvervslev for at imødekomme fremtidens behov og leve op til den stadig stærkere internationale konkurrence.

Ved udformningen af det overordnede danske formandskabsprogram samt det danske formandskabsprogram for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler er ”Nordisk Nytte” og ”Fornyelse” fortsat de afgørende kriterier for udviklingen af det nordiske samarbejde og fastlæggelsen af samarbejdsområder.

Det fire-årige handlingsprogram 2005 – 2008 for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler, som blev vedtaget under det islandske formandskab, understøtter det politiske helhedsperspektiv i en ansvarlig og bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne gennem hele kæden fra primærproducent til forbruger. Danmark vil i den danske formandskabsperiode videreføre og styrke denne linie

Danmark vil videreføre arbejdet med Ministerrådets deklARATIONER om fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler, herunder bl.a.

- Akureyri-deklARATIONEN om bæredygtigt fiskeri
- Akureyri-deklARATIONEN om levnedsmidler
- Akureyri-deklARATIONEN om jordbrugets fremtidige roller og kulturlandskabet som ressource
- Akureyri-deklARATIONEN om skovbrugets fremtidige muligheder og skovbrugets rolle i et forandret klima
- Kalmar-deklARATIONEN om adgang og rettigheder til genetiske ressourcer

Under den danske formandskabsperiode vil emner vedrørende bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne, genetiske ressourcer, GMO/sameksistens, den nordiske skovbrugsmode, fødevarerikkerhed, ernæring (fedme), inddragelsen af det veterinære område og arbejdet med jordbrugets fremtidige roller og kulturlandskabet som ressource komme til at indtage en central placering.

Danmark vil i forhold til embedsmandskomiteerne for jordbrug og skovbrug (NEJS), fiskeri (NEF) og levnedsmidler (EK-livs) anlægge en helhedsorienteret linie baseret på både det politiske og det faglige niveau med klare prioriteringer. Der vil blive lagt vægt på at søge samvirket på tværs af faggrænser og sektorer øget for at nå frem til bæredygtige helhedsløsninger på en række af de problemer, som fiskeriet, skovbruget, jordbruget og levnedsmiddelsektoren står overfor.

Det danske formandskab finder, at indsatsen på de ovennævnte samarbejdsområder, bør ses i relation til samarbejdet i nærområderne og dermed muligheden for at få udbygget det nordisk-baltiske samarbejde.

Jord- og skovbrug (NEJS)

Integrationen af miljø- og naturhensyn må sikres på indsatsområderne i overensstemmelse med de erklærede mål for en fælles nordisk politik.

Genbevaringsarbejdet er et område med stor nordisk nytte og er højt prioriteret, og den nordiske genbevaringsstrategi er blevet evalueret og strategien er revideret. Danmark vil sætte fokus på bl.a. de emner i strategien, der handler om fastlæggelse af henholdsvis fælles nordiske og rent nationale opgaver, samt at videreføre arbejdet med adgang og rettigheder til genetiske ressourcer.

Konkret vil Danmark tage initiativ til 3 arrangementer: Et seminar om plantegenetiske ressourcer (Kulturplanternes Kulturarv), et seminar om GMO/sameksistens, som bl.a. vil følge op på Nordisk Råds rekommandation 16/2003, samt et arrangement, hvor både plantegenetiske ressourcer og GMO indgår.

Det danske formandskab ønsker at tage initiativ til en nordisk informationsindsats rettet specielt mod brugere af genetiske ressourcer om Biodiversitetskonventionens og andre internationale aftalers bestemmelser om adgang og rettigheder til genetiske ressourcer i overensstemmelse med anbefalingerne i den nordiske projektrapport fra 2003 Access and Rights to Genetic Resources – a Nordic Approach.

Der sættes fokus på erfaringsudveksling og vurdering af opformeringsarbejdet for skovgenetiske ressourcer. Arbejdet forventes at munde ud i fælles analyser, oplysning til brugerne, vejledninger, retningslinier for brug af egnet materiale eller eventuelt forsøg på at give et samlet nordisk bidrag til EU's regelsæt.

Den økologiske produktion er udtryk for et særligt højt niveau i forhold til miljø, natur og dyrevelfærd, og bidrager således både til vores fælles livskvalitet og udviklingen af nye og bæredygtige produktionsformer. Det er markedskræfterne, som skal understøtte den videre udvikling af den økologiske sektor

I forbindelse med de mange internationale aktiviteter, der foregår på skovområdet, ønskes den nordiske skovbrugsmodel med integration af produktions-, miljø- og naturhensyn fremmet i modsætning til funktionsopdelingen i plantage/skov.

En fremsynet skovbrugsdrift inkluderer en proaktiv anvendelse af for eksempel EU's landdistriktsprogram. Der vil blive sat nordisk fokus på fremtidens miljø- og jordbrugspolitik hvor det skal sikres, at der tænkes i sammenhænge i stedet for isolerede enkeltforanstaltninger. Begrundelsen er, at skovbruget ikke alene er produktionsejendomme, men også ejendomme, som rummer et potentiale for opbygning eller bevaring af en lang række bløde værdier omkring kulturmiljøet, bygningskulturen, naturen, landskabet, miljøet og friluftslivet. Der tages initiativ til at afholde en konference med ministerdeltagelse om skovbrugets fremtid.

Skovene er i alle de nordiske lande vigtige som ramme for friluftsliv, motion og naturoplevelser. Der bør sættes fokus på at dokumentere betydningen af samspillet mellem skovenes friluftsmuligheder og sundhed, og der bør lægges særlig vægt på den yngre generations brug af skovene. Arbejdet kan omfatte analyser af sammenhænge mellem friluftsliv i skovene og folkesundhed.

Fiskeri (NEF)

På fiskeriområdet vil en fortsat satsning på og erfaringsudveksling om et økosystembaseret forvaltningssamarbejde, herunder bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne, være aktuel, idet de aktiviteter, hvor fordelene af en fælles nordisk indsats er åbenbar, skal prioriteres. Med henblik på bæredygtig udvikling i den nordiske fiskerisektor vil man under dansk formandskab i foråret 2005 afholde en nordisk konference om kystfiskeriets fremtid.

Vilkårene for forarbejdning og omsætning af fisk og fiskevarer er i stadig stigende grad påvirket af globaliseringens udfordringer. De nordiske landes fiskerisektorer møder en stadig stærkere konkurrence udefra og øgede krav til bl.a. kvalitet, fødevarer sikkerhed og hygiejne. Den nordiske fiskerisektors vilkår og fremtidsmuligheder på et stadig mere globaliseret marked vil derfor under det danske formandskab blive søgt belyst på et seminar i 2005.

Også samarbejdet med andre aktører vil blive prioriteret, herunder med andre sektorer, med erhvervet og med Nordens naboer i øst og vest, hvor fordelene ved en fælles nordisk indsats og koordinering bliver udnyttet. Dette gælder både aktiviteter, der går forud for internationale processer og beslutninger, og aktiviteter som led i opfølgningen af internationale processer og beslutninger.

Aktiviteter, der forbedrer mulighederne for at drive fiskeriet mere bæredygtigt, og aktiviteter, som forbedrer mulighederne for at rationalisere og forbedre udbyttet af fangsterne, vil blive prioriteret.

For så vidt angår det fødevarerpolitiske område skal aktiviteter vedrørende kvalitetssikring af fisk og fiskevarer prioriteres, herunder fødevarer teknologi og bedre oplysning om fiskerivaren til blandt andet forbrugerne.

Levnedsmidler (EK-livs)

Sikre fødevarer og sund kost er en vigtig forudsætning for et sundt liv for forbrugeren og et frit forbrugsvalg. Udviklingen inden for fødevarerindustrien har givet en højere grad af forarbejdning. Derfor vil fødevarer sikkerhed, sporbarhed fra jord til bord, en sundhedsfremmende ernæring samt sikring af dyrs sundhed og velfærd blive højt prioriteret. Det nordiske samar-

bejde skal medvirke til at sikre en bæredygtig fødevarerproduktion, som integrerer en række miljöhensyn.

Grønlandsdeklarationen fra august 2002 vil være ledetråden for det danske formandskab, og der vil således blive fokuseret på, at det nordiske samarbejde i væsentlig grad prioriterer ud fra, at resultaterne kan fremme nordiske interesser i det globale samarbejde, samt at forbruger- og erhvervsorganisationer inddrages effektivt på relevante områder.

På det fødevarer sikkerhedspolitiske område vil der fortsat blive fokuseret på en række forskellige aktiviteter i form af seminarer, projekter m.v., som kan medvirke til at forbedre beskyttelsesniveauet for fødevarer.

Blandt prioriteterne vil være procesforureninger, herunder dannelse af stoffer som PAH og akrylamid, og der vil blive fokuseret på at styrke indsatsen mod campylobacter, som er den zoonose, der gør flest mennesker syge i Norden. Indsatsen på sådanne områder vil blive anskuet i et jord til bord perspektiv, og således berøre kæden fra primærproducent til levering af fødevarer til forbrugeren

Et andet fokus-område vil være udvikling af dynamiske kontrolstrategier, herunder opbygning af netværk mellem inspektionspersonale og fortsatte bestræbelser på at modernisere kødkontrol

I de nordiske lande er der sat mange nationale initiativer i gang for at få befolkningerne til at spise sundere og være mere aktive fysisk. På dette område er der i Norden en række problemer, hvor landene med fordel kan samarbejde. Mere specifikt vil det danske formandskab inden for ernæring have fokus på fedmeproblematikken. Som besluttet på Ministerrådsmødet i Akureyri vil der blive fokuseret på mulighederne for at udvikle og fastlægge en nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og motion. Udviklingen af handlingsplanen vil foregå gennem aktiviteter i form af projekter og seminarer i løbet af 2005. Der planlægges desuden en afsluttende konference i sidste halvår af 2005.

Desuden åbner de nye fælles EU-regler om anprisning af fødevarer og berigelse af fødevarer og kosttilskud op for en række problemstillinger, som skal håndteres i de kommende år. Her forudsættes blandt andet en forstærket forsknings- og informationsindsats, hvor det i nordisk regi kunne være hensigtsmæssigt at samarbejde. Et fokusområde vil være et samarbejde omkring ernæringsprofiler, hvor det vil være hensigtsmæssigt med en fælles nordisk holdning til udformning af ernæringsprofiler, som fødevarer skal overholde for at kunne beriges og anprises.

Ministerområdet for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler pegede i 2003 på, at det nordiske samarbejde bør inddrage dyresundhed og dyrevelfærd. Under det danske formandskab vil Danmark netop arbejde for, at det veterinære område bliver integreret i det nordiske samarbejde. Et første indsatsområde vedrørende dyresundhed vil være det veterinære beredskab, hvor grænseoverskridende indsatser kan være afgørende for effektiv bekæmpelse af smitsomme dyresygdomme. Der vil i projektgrupper og/eller seminarer indgå overvejelser om afholdelse af fælles beredskabsøvelser og diskussioner af beredskabsmæssige forhold som f.eks. beredskabsplaner og støtte med personel og aflivningsudstyr i forbindelse med sygdomsudbrud.